

Олексій Іванович ВАЦ

(Національний юридичний університет імені
Ярослава Мудрого, м. Харків)

**АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ: ПОНЯТТЯ
ТА ЗМІСТ**

В науковій статті здійснено аналіз наукових позицій вчених щодо розуміння адміністративних процедур у сфері оподаткування. Звернуто увагу, що вчені зосереджені на розгляді адміністративних процедур через призму адміністративно-правового статусу органу публічної влади у сфері оподаткування, через відповідний набір повноважень щодо вирішення адміністративної справи по суті та прийняття відповідного рішення у вигляді адміністративного акту, що в цілому відповідає змісту норм чинного законодавства. Доведено, що адміністративна процедура у сфері оподаткування має певні особливості (ознаки): 1) врегульована адміністративно-процесуальними нормами; 2) представляє собою послідовність організаційно-розпорядчих дій, які здійснюються в певному порядку і узгоджені між собою; 3) має цілеспрямований характер; 4) метою є реалізація не тільки матеріальних норм податкового законодавства, але й матеріальних норм інших правових галузей; 5) завершується прийняттям індивідуального адміністративного акта. Надано власне розуміння категорії «адміністративна процедура у сфері оподаткування».

Ключові слова: процедура, правова процедура, адміністративна процедура, адміністративний акт, органи публічної влади, органи податкової служби, оподаткування, справляння податків і зборів.

Постановка проблеми. Визначальною ознакою розвитку адміністративного законодавства у розвинутих демократичних країнах є його спрямованість на забезпечення прав і законних інтересів осіб у відносинах із державою та її органами. Однією з найважливіших гарантій цього є чітка регламентація процедурного аспекту відносин особи і влади. За таких умов державний службовець чи службовець органу публічної влади діє не свавільно, а керуючись чітко встановленим порядком. Це, по-перше,

забезпечує рівність осіб перед законом, адже до всіх однопорядкових справ застосовується однакова процедура, а, по-друге, існування законодавчо встановленої процедури є вихідною точкою для здійснення контролю, зокрема судового, за законністю діяльності органів публічної влади. Ці питання є особливо актуальними для України, оскільки досі більшість процедурних елементів відносин органів публічної влади, їх посадових осіб та інших суб'єктів, які законом уповноважені здійснювати владні управлінські функції, з громадянами або не регулюються законодавством взагалі або ж регулюються підзаконними нормативно-правовими актами¹. Вищевказане стосується й реалізації відповідних прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері оподаткування.

Доречно звернути увагу, що науковці останнім часом приділяють увагу на рівні монографічних робіт процедурним аспектам у сфері оподаткування, зокрема О. М. Гінда «Провадження за зверненням податкових органів в адміністративному судочинстві»², А. А. Горошко «Органи державної податкової служби України як суб'єкти адміністративної юрисдикції»³, Т. В. Костюк «Адміністративні процедури в діяльності податкових органів»⁴, І. Є. Криницький «Теоретичні проблеми податкового процесу»⁵, В. О. Курило «Правова природа процедур вирішення податкових спорів: порівняльно-правовий аналіз»⁶, О. С. Лагода «Адміністративна процедура: теорія і практика застосування»⁷, А. М. Луцик «Адміністративні процедури у сфері оподаткування в Україні»⁸, О. М. Мінаєва «Процедурне регулювання податкових відносин (методологічний аспект)»⁹, А. О. Снежко «Адміністративні процедури в податковій сфері»¹⁰ тощо. Втім, незважаючи на значний науковий доробок праць вчених, на доктринальному рівні постають питання щодо з'ясування низки питань організаційно-правового характеру реалізації адміністративних процедур у сфері оподаткування.

Мета наукової статті полягає у здійсненні аналізу наукових позицій вчених щодо розуміння категорії «процедура», «адміністративна

¹ Про адміністративну процедуру: пояснювальна записка до проекту Закону України № 2073-ІХ від 17.02.2022. <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/103802>.

² Гінда О. М. Провадження за зверненням податкових органів в адміністративному судочинстві: дис. доктора філософії: 081 Право, Львів, 2023. 267 с.

³ Горошко А. А. Органи державної податкової служби України як суб'єкти адміністративної юрисдикції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2013. 208 с.

⁴ Костюк Т. В. Адміністративні процедури в діяльності податкових органів : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2021. 213 с.

⁵ Криницький І. Є. Теоретичні проблеми податкового процесу: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2010. 433 с.

⁶ Курило В. О. Правова природа процедур вирішення податкових спорів: порівняльно-правовий аналіз: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2017. 199 с.

⁷ Лагода О. С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування : дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2007. 188 с.

⁸ Луцик А. М. Адміністративні процедури у сфері оподаткування в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 192 с.

⁹ Мінаєва О. М. Процедурне регулювання податкових відносин (методологічний аспект) : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2017. 402 с.

¹⁰ Снежко А. О. Адміністративні процедури в податковій сфері : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2024. 215 с.

процедура» з подальшим визначенням поняття «адміністративна процедура у сфері оподаткування» та виокремлення основних ознак останньої.

Виклад основного матеріалу. Беззаперечно реалізації адміністративних процедур у сфері оподаткування відіграє важливе значення, оскільки від правомірності останньої напряду залежить сплата податків та зборів у відповідності до вимог чинного податкового законодавства. Тим більш, у процесі переходу від фіскальної моделі роботи до сервісної для органів державної податкової служби велике значення має налагодження партнерських відносин з платниками податків, визначення ефективного механізму взаємодії зазначених органів та платників податків¹.

Як зазначає О. В. Джафарова в умовах сучасного розвитку української держави, коли невиконання законів окремими посадовими особами стало прямим виявом та однією з умов правового свавілля, адміністративні процедури набувають особливої гостроти. Процедурний механізм є невід’ємним елементом нормативно-правового регулювання щодо реалізації практично всіх різновидів матеріальних норм².

Так, О. С. Лагода в межах монографічного дослідження звертає увагу, що у загальному аспекті процедура визначається як певна сукупність дій чи операцій, за допомогою яких реалізується той чи інший процес або етап, стадія, що виражає зміст відповідної технології. В той же час, з правової точки зору, процедура – це регламентований юридичною нормою порядок дій або регулювання відповідних суспільних відносин у сфері правозастосування³. У свою чергу, правова процедура характеризується такими ознаками: попередньо визначена модель її застосування у реальному житті, через яку досягається необхідний результат; юридична сила, тобто норми, що визначають процедурну діяльність, закріплені у законі, як і основні; межі регулятивного «впливу» процедурних норм. Процедурні норми не торкаються змістової (внутрішньої) сторони реалізації основних норм, лише передбачають зовнішній процес їх впровадження; синхронність, тобто з виникненням основної норми відразу приймається процедурна. Це забезпечує нерозривність правотворчості та правореалізації, теорії та практики; законність – відповідність процедури нормативній моделі, закріпленій у нормативно – правовому акті; ознака демократизму правової процедури стосується тільки тих, які є шляхом до реалізації владних відносин. Вчений акцентує увагу, що зазначена характеристика розкриває ознаки процедури, які прийнятні та можуть бути

¹ Питання створення та запровадження електронного сервісу «Електронний кабінет платника податків» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.12.2012 № 1007-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1007-2012-%D1%80>.

² Джафарова О. В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики : монографія. Харків : Діса плюс, 2016. С. 175. URI: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>.

³ Лагода О. С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2007. С. 12.

застосовані до всіх галузей права, включно і до адміністративної¹. У подальшому, О. С. Лагода дійшов висновку, що категорія «адміністративна процедура» становить собою встановлений законом порядок розгляду та вирішення індивідуальних справ органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, який закінчується прийняттям адміністративного акта або укладанням адміністративного договору². В дійсності науковець звертає увагу, на важливий аспект реалізації адміністративної процедури, що полягає в законодавчо-визначеному процесуальному (процедурному) характері вирішення справи та прийняття відповідного рішення по справі. Оскільки кінцеве рішення має важливе значення по справі. В деякій мірі прийняте процедурне рішення органу публічної влади може бути оскаржено у законодавчо-визначеному порядку. Недаремно в податковому законодавстві закріплюється, що під час процедури адміністративного оскарження обов'язок доведення того, що будь-яке нарахування, здійснене контролюючим органом у випадках, визначених податковим законодавством, або будь-яке інше рішення контролюючого органу є правомірним, покладається на контролюючий орган³.

У свою чергу, О. В. Джафарова у межах монографічного дослідження дійшла висновку, що адміністративна процедура – це нормативно встановлений порядок послідовно здійснюваних процедурних дій суб'єктів відповідних адміністративно-правових відносин і прийняття актів щодо реалізації їх прав та обов'язків. Оскільки предмет дослідження вченої пов'язаний із дозвільною діяльністю органів публічної влади, то процедури дозвільної діяльності, порівняно із загальним поняттям адміністративних процедур, зумовлюються предметом регулювання та його особливостями. Як наголошує вчена сутність дозвільних процедур полягає в тому, що ця діяльність урегульована нормами адміністративно-процесуального права, знаходиться у межах повноважень органів публічної влади, які визначені чинним законодавством, спрямована на реалізацію норм адміністративного матеріального права, а також матеріально-правових норм інших галузей права у процесі вирішення конкретних справ щодо забезпечення прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб тощо⁴. Не заперечуючи проти зазначеного підходу у розуміння дозвільної процедури через призму адміністративної процедури, остання може реалізовуватися й у сфері оподаткування уповноваженими органами публічної влади.

Якщо вести мову про адміністративні процедури у сфері оподаткування, то А. М. Луцик доводить, що адміністративна процедура є

¹ Лагода О. С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2007. С. 12–13.

² Лагода О. С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2007. с. 25.

³ Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.

⁴ Джафарова О. В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики : монографія Харків : Діса плюс, 2016. С. 177. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>.

самостійною правовою категорією, яка відображає порядок розгляду і розв'язання органами публічної влади індивідуальних адміністративних справ з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб¹. У свою чергу, вчена доводить, що адміністративні процедури охоплюють управлінську діяльність органів ДФС України, спрямовану на реалізацію покладених на них функцій та завдань, а також на реалізацію прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб у сфері оподаткування. За допомогою адміністративних процедур здійснюється реалізація як внутрішньо організаційних, так і зовнішніх повноважень органів ДФС України у сфері оподаткування. Вони сприяють врегулюванню внутрішньо організаційної діяльності податкових органів, а також прийняттю відповідних рішень з індивідуальних справ, які мають значення для платників податків у зв'язку з реалізацією їх прав та законних інтересів у сфері оподаткування².

На підставі вказаного, А. М. Луцик наголошує, що під адміністративною процедурою у сфері оподаткування слід розуміти встановлений законодавством порядок прийняття ДФС України, її територіальними органами та посадовими особами нормативно-правових актів управління, а також порядок розгляду і розв'язання індивідуальних адміністративних справ з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів платників податків, а також забезпечення нормального функціонування податкової системи держави³. В цілому доцільно підтримати дане визначення, оскільки воно характеризує як внутрішню організаційну, так зовнішню діяльність діяльності податкових органів у взаємовідносинах із платниками податків.

Крім того, вчена звертає увагу, що в межах адміністративної процедури реалізується порядок прийняття органом публічної влади (ДФС України, її територіальними органами та посадовими особами) нормативно-правових актів управління. Ця позиція корелюється із науковим доробком Р. С. Мельника, що інститут адміністративної процедури є доволі складним правовим утворенням, у змісті якого можуть бути виділені окремі підінститути, серед яких найважливішим є підінститут адміністративного акта. Це пов'язано з тим, що адміністративний акт у переважній більшості випадків є єдиною підставою для виникнення, зміни або припинення правовідносин між публічною адміністрацією та приватною особою. Адміністративний акт є інструментом діяльності публічної адміністрації, способом перенесення у «реальне життя» нормативних публічно-правових установлень, засобом, за допомогою якого публічна адміністрація виконує покладені на неї обов'язки⁴.

¹ Луцик А. М. Адміністративні процедури у сфері оподаткування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2015. С. 30.

² Луцик А. М. Адміністративні процедури у сфері оподаткування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2015. С. 30–31.

³ Луцик А. М. Адміністративні процедури у сфері оподаткування в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. С. 31.

⁴ Мельник Р. С. Система адміністративного права України : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07.

А. О. Снежко доводить, що адміністративні процедури в діяльності податкових органів України – це окремі, регламентовані законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами групи цілеспрямованих, юридично значущих дій та операцій, які здійснюються органами та підрозділами Державної податкової служби України з метою розгляду та вирішення адміністративної справи, реалізації функції контролю, а також забезпечення прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб в податково-фінансовій сфері, результатом яких є видання адміністративного акту¹.

В даному контексті вчений розкриває зміст адміністративних процедур в діяльності податкових органів, як відповідну правову форму діяльності останніх, а також діяльність спрямовані на вирішення адміністративної справи. В подальшому вчений констатує, що адміністративні процедури в діяльності податкових органів відрізняються особливою важливістю та значущістю, адже вони: по-перше, становлять велику частину поточної діяльності органів та підрозділів Державної податкової служби України; по-друге, за рахунок використання адміністративних процедур суттєво підвищується ефективність роботи податкових органів, яка стає значно оперативнішою та більш цілеспрямованою; по-третє, адміністративно-процедурна діяльність Державної податкової служби України характеризується прозорістю, стандартизованістю та передбачуваністю; по-четверте, за їх допомогою досягається більш якісне упорядкування податкових суспільних відносин, адже законодавство чітко визначає перелік прав та обов'язків їх учасників².

Т. В. Костюк досліджуючи адміністративні процедури в діяльності податкових органів доводить, що під останніми доцільно розуміти форму реалізації ними своїх повноважень, що складають основу їх адміністративно-правового статусу, проявляються в правозастосовній діяльності податкових органів щодо реалізації юридичних засобів їх функціонування та спрямовані на забезпечення публічних фінансових інтересів в сфері оподаткування³. В цьому контексті вчена розглядає адміністративні процедури через призму адміністративно-правового статусу податкових органів з метою забезпечення публічних фінансових інтересів в сфері оподаткування. В дійсності забезпечення фінансових інтересів нашої держави на сьогоднішній день є дуже актуальним, оскільки охоплюються доходами, видатками та активами, що охоплюються, набуваються за рахунок або формуються внаслідок залучення фінансових ресурсів та послуг в країні.

Слушним є також те, що вчена виокремлює характерні ознаки

Харків, 2010. С. 244–245.

¹ Снежко А. О. Адміністративні процедури в податковій сфері : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2024. С. 70–71.

² Снежко А. О. Адміністративні процедури в податковій сфері: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2024. С. 71.

³ Костюк Т. В. Адміністративні процедури в діяльності податкових органів : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2021. С. 69.

адміністративних процедур в діяльності податкових органів: вони встановлені нормами адміністративного та податкового права; являють собою форму реалізації передбачених законодавством функцій податкових органів, що реалізуються відповідними нормами; суб'єктом реалізації конкретної адміністративної процедури є відповідна уповноважена на її здійснення посадова чи службова особа податкового органу; вони спрямовані на забезпечення публічних фінансових інтересів в сфері оподаткування за допомогою чітко визначених законодавством юридичних засобів, які реалізуються у повноваженнях податкових органів¹.

Д. В. Крилов досліджуючи публічно-сервісну діяльність як основний напрямок державної податкової політики доводить, що адміністративні процедури в діяльності Державної податкової служби України – це сукупність послідовно впорядкованих, нормативно встановлених дій, які реалізуються посадовими особами та підрозділами Державної податкової служби України відповідно до компетенції та повноважень останньої, метою яких є реалізація поставлених перед ДПС завдань². У свою чергу, головними особливостями адміністративних процедур у діяльності Державної податкової служби України визначено: особливу правову основу; спрямованість на досягнення конкретного юридично значущого результату; тісний зв'язок з компетенцією Державної податкової служби України; наявність спеціальної відомчої правової основи застосування; різноманітність і видову розгалуженість³.

В цілому аналіз наукових позицій вчених щодо розуміння адміністративних процедур в податковій сфері в деякій мірі тотожний. Як правило вчені зосереджені на розгляді адміністративних процедур через призму адміністративно-правового статусу органу публічної влади у сфері оподаткування, через відповідний набір повноважень щодо вирішення адміністративної справи по суті та прийняття відповідного рішення у вигляді адміністративного акту, що в цілому відповідає змісту норм чинного законодавства у дусі визначеної Конституцією України демократичної та правової держави та з метою забезпечення права і закону, а також зобов'язання держави забезпечувати і захищати права, свободи чи законні інтереси людини і громадянина, та законні інтереси юридичних осіб⁴. Крім того, розуміння адміністративних процедур у сфері оподаткування корелюється із визначенням категорії «адміністративна процедура» закріплена у Законі України «Про адміністративні процедури», як «визначений законом порядок розгляду та вирішення справи»⁵.

¹ Костюк Т.В. Адміністративні процедури в діяльності податкових органів : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2021. С. 69.

² Крилов Д.В. Публічно-сервісна діяльність як основний напрямок державної податкової політики: адміністративно-правовий аспект: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Дніпро, 2020. С. 310.

³ Крилов Д.В. Публічно-сервісна діяльність як основний напрямок державної податкової політики: адміністративно-правовий аспект: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Дніпро, 2020. С. 310

⁴ Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>.

⁵ Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>.

Висновок. Адміністративна процедура у сфері оподаткування має певні особливості (ознаки): 1) врегульована адміністративно-процесуальними нормами; 2) представляє собою послідовність організаційно-розпорядчих дій, які здійснюються в певному порядку і узгоджені між собою; 3) має цілеспрямований характер; 4) метою є реалізація не тільки матеріальних норм податкового законодавства, але й матеріальних норм інших правових галузей; 5) завершується прийняттям індивідуального адміністративного акта.

Отже, під адміністративною процедурою у сфері оподаткування доцільно розуміти врегульовано нормами адміністративно-процесуального права та нормами інших галузей права діяльність органів публічної влади (органи Державної податкової служби України) в межах компетенції щодо розгляду та вирішення індивідуальних справ, які виникають у сфері справляння податків і зборів, та прийняття відповідного адміністративного акту по справі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гінда О. М. Провадження за зверненням податкових органів в адміністративному судочинстві : дис. доктора філософії : 081 Право, Львів, 2023. 267 с.
2. Горошко А. А. Органи державної податкової служби України як суб'єкти адміністративної юрисдикції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2013. 208 с.
3. Джафарова О. В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: моногр. Харків : Діа плюс, 2016. 688 с. URI: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>.
4. Костюк Т. В. Адміністративні процедури в діяльності податкових органів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2021. 213 с.
5. Крилов Д. В. Публічно-сервісна діяльність як основний напрямок державної податкової політики: адміністративно-правовий аспект : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. Дніпро, 2020. 368 с.
6. Криницький І. Є. Теоретичні проблеми податкового процесу : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2010. 433 с.
7. Курило В. О. Правова природа процедур вирішення податкових спорів : порівняльно-правовий аналіз : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2017. 199 с.
8. Лагода О. С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2007. 188 с.
9. Луцик А. М. Адміністративні процедури у сфері оподаткування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2015. 192 с.
10. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2010. 417 с.

11. Мінаєва О. М. Процедурне регулювання податкових відносин (методологічний аспект) : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2017. 402 с.

12. Питання створення та запровадження електронного сервісу «Електронний кабінет платника податків»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.12.2012 № 1007-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1007-2012-%D1%80>.

13. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.

14. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>.

15. Про адміністративну процедуру: пояснювальна записка до проекту Закону України № 2073-IX від 17.02.2022. <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/103802>.

16. Снежко А. О. Адміністративні процедури в податковій сфері : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2024. 215 с.

Стаття надійшла до редакції 27.03.2024

Oleksiy Iv. VATS

(Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine)

ADMINISTRATIVE PROCEDURES IN THE FIELD OF TAXATION: CONCEPT AND CONTENT

The scientific article analyzes the scientific positions of scientists on the understanding of administrative procedures in the field of taxation. It is noted that scientists focus on considering administrative procedures through the prism of the administrative and legal status of a public authority in the field of taxation, through the appropriate set of powers to resolve an administrative case on the merits and make a corresponding decision in the form of an administrative act, which generally corresponds to the content of the norms of current legislation. It is proven that the administrative procedure in the field of taxation has certain features (signs): 1) is regulated by administrative and procedural norms; 2) is a sequence of organizational and administrative actions that are carried out in a certain order and are coordinated with each other; 3) is purposeful in nature; 4) the goal is the implementation of not only the substantive norms of tax legislation, but also the substantive norms of other legal branches; 5) is completed by the adoption of an individual administrative act. The author provides his own understanding of the category "administrative procedure in the field of taxation".

Key words: *procedure, legal procedure, administrative procedure, administrative act, public authorities, tax authorities, taxation, collection of taxes and fees.*